

BẠO LỰC TRÊN CƠ SỞ GIỚI ĐỐI VỚI PHỤ NỮ VÀ TRẺ EM GÁI KHUYẾT TẬT

Những điều cần biết

Do Liên minh Châu Âu tài trợ

OXFAM

EU JULE

Nhà xuất bản Hồng Đức

Ban biên tập
Nguyễn Thị Ánh Ngọc
Trần Thị Hồng Nhung
Trần Thị Minh
Trịnh Thị Lê

Tài liệu này được sản xuất với sự hỗ trợ của Liên minh Châu Âu (EU) và tổ chức Oxfam tại Việt Nam. Các ý kiến, phân tích và khuyến nghị trong tài liệu này do Trung tâm Hành động vì sự phát triển cộng đồng (ACDC) chịu trách nhiệm, không nhất thiết phản ánh quan điểm chính thức của Liên minh Châu Âu và tổ chức Oxfam tại Việt Nam.

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG QUYỀN SÁCH

Đây là quyển sách dành cho phụ nữ, nữ thanh niên và trẻ em gái khuyết tật và cũng là tài liệu hữu ích cho những tổ chức, cá nhân quan tâm đến vấn đề bạo lực giới đối với phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật.

Trong quyển sách này, nếu bạn tìm thấy hình ảnh của chính mình hoặc người thân ở những biểu hiện của bạo lực giới thì chúng tôi hy vọng rằng bạn cũng sẽ tìm thấy ở đây cách để ứng phó và phòng chống.

Đừng chỉ đọc sách rồi dừng lại. Hãy ứng dụng những kiến thức này vào thực tế cuộc sống. Và hãy chia sẻ những thông tin bổ ích trong cuốn sách này đến những người xung quanh bạn nữa nhé!

MỘT SỐ TỪ VIẾT TẮT

BLG: Bạo lực giới

PN: Phụ nữ

TEG: Trẻ em gái

TRONG QUYỀN SÁCH NÀY CÓ

Phần 1

Nhận diện bạo lực giới;

Phần 2

Ứng phó và phòng ngừa bạo lực giới;

Phần 3

Văn bản pháp luật quốc tế và Việt Nam liên quan đến bạo lực giới.

Cơ sở hỗ trợ phụ nữ và trẻ em bị bạo lực giới tại Việt Nam.

PHẦN 1: NHẬN DIỆN BẠO LỰC GIỚI

MỘT SỐ KHÁI NIỆM

- ❁ **Người khuyết tật** là người bị khiếm khuyết một hoặc nhiều bộ phận cơ thể hoặc bị suy giảm chức năng được biểu hiện dưới dạng tật khiến cho lao động, sinh hoạt, học tập gặp khó khăn.¹
- ❁ **Trẻ em gái khuyết tật** là người khuyết tật mang giới tính nữ dưới 16 tuổi.²
- ❁ **Nữ thanh niên khuyết tật** là người khuyết tật mang giới tính nữ từ đủ 16 tuổi đến 30 tuổi.³
- ❁ **Phụ nữ khuyết tật** là người khuyết tật mang giới tính nữ.

¹ Theo Luật Người khuyết tật 2010

² Theo Luật Trẻ em Việt Nam 2016

³ Theo Luật Thanh niên 2005

Giới và Giới tính

	Giới tính	Giới
Định nghĩa ⁴	Đặc điểm sinh học của nam, nữ	Đặc điểm, vị trí, vai trò trên cơ sở giới tính trong tất cả các mối quan hệ xã hội
	Có từ khi sinh ra (bẩm sinh)	Do học hoặc được dạy mà có
Đặc điểm	Giống nhau ở mọi lúc, mọi nơi	Đa dạng
	Không thể thay đổi	Có thể thay đổi được

⁴ Theo Luật Bình đẳng giới 2006

- ❁ **Bạo lực trên cơ sở giới hay bạo lực giới (BLG):** “Là bạo lực nhằm vào một người trên cơ sở đối xử phân biệt giới hoặc giới tính của người đó. Nó bao gồm việc đe dọa thực hiện hoặc thực hiện các hành vi gây tổn hại hoặc gây đau đớn về mặt thể chất, tinh thần hay tình dục; sự cưỡng ép và những hình thức khác nhằm tước bỏ sự tự do của người đó. Mặc dù phụ nữ, nam giới, trẻ em trai và trẻ em gái đều có thể trở thành nạn nhân của bạo lực trên cơ sở giới nhưng phụ nữ và trẻ em gái thường là nạn nhân chủ yếu”.⁵ Ngoài ra, nhóm đồng tính nữ/song tính/chuyển giới nữ/liên giới tính cũng là nhóm đối tượng dễ bị bạo lực giới.

- ❁ Không có quy định riêng, cụ thể về bạo lực giới đối với phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật (PN&TEG khuyết tật). Qua định nghĩa về “bạo lực giới” và “phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật”, có thể rút ra: **“Bạo lực giới đối với phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật** là bạo lực nhằm vào PN&TEG trên cơ sở đối xử phân biệt với người khuyết tật. Nó bao gồm các hành động gây tác hại hoặc gây đau đớn về thể xác, tinh thần hay tình dục, gồm cả sự đe dọa thực hiện những hành vi này, sự cưỡng bức và tước đoạt tự do dưới các hình thức khác nhau cho PN&TEG khuyết tật”.

⁵ UNHCR, Sexual and Gender- Based Violence against Refugees, Returnees and Internally Displaced Person, May 2003, p.11

**BẠO HÀNH PHỤ NỮ KHÔNG THUỘC VỀ
VĂN HÓA, ĐÓ LÀ MỘT TỘI ÁC CẦN SỰ
LÊN TIẾNG VÀ TRỪNG TRỊ⁶**

⁶ Hillary Clinton, Cựu Ngoại trưởng Hoa Kỳ, nhiệm kỳ 2009-2013

CÁC HÌNH THỨC BẠO LỰC GIỚI

BLG là một hiện tượng phổ biến và phức tạp, thể hiện dưới nhiều hình thức. Các dạng bạo lực thường không xảy ra riêng lẻ mà kết hợp với nhau.

Bạo lực tinh thần

- ❁ Cách thức bạo lực phổ biến nhất và đa dạng nhất nhằm kiểm soát, gây áp lực và thống trị phụ nữ, trẻ em gái về mặt tinh thần.
- ❁ Biểu hiện:
 - Gọi tên kiểu miệt thị, chửi, rửa, lăng mạ, coi thường, làm PN&TEG nghĩ rằng mình vô dụng, ngu dốt;

- Kiểm soát hành động, ngăn cấm việc giao tiếp với những người khác;

- Gây áp lực về tâm lý như đe dọa tấn công cơ thể, ghen tuông quá mức, bỏ mặc, xao nhãng.

Bạo lực thể chất:

- Là hành vi cố ý gây thương tích hoặc chấn thương cho PN&TEG bằng cách tiếp xúc cơ thể.
- Biểu hiện:
 - Hành hạ, ngược đãi, đánh đập hoặc hành vi cố ý khác xâm hại đến sức khỏe, tính mạng của PN&TEG;

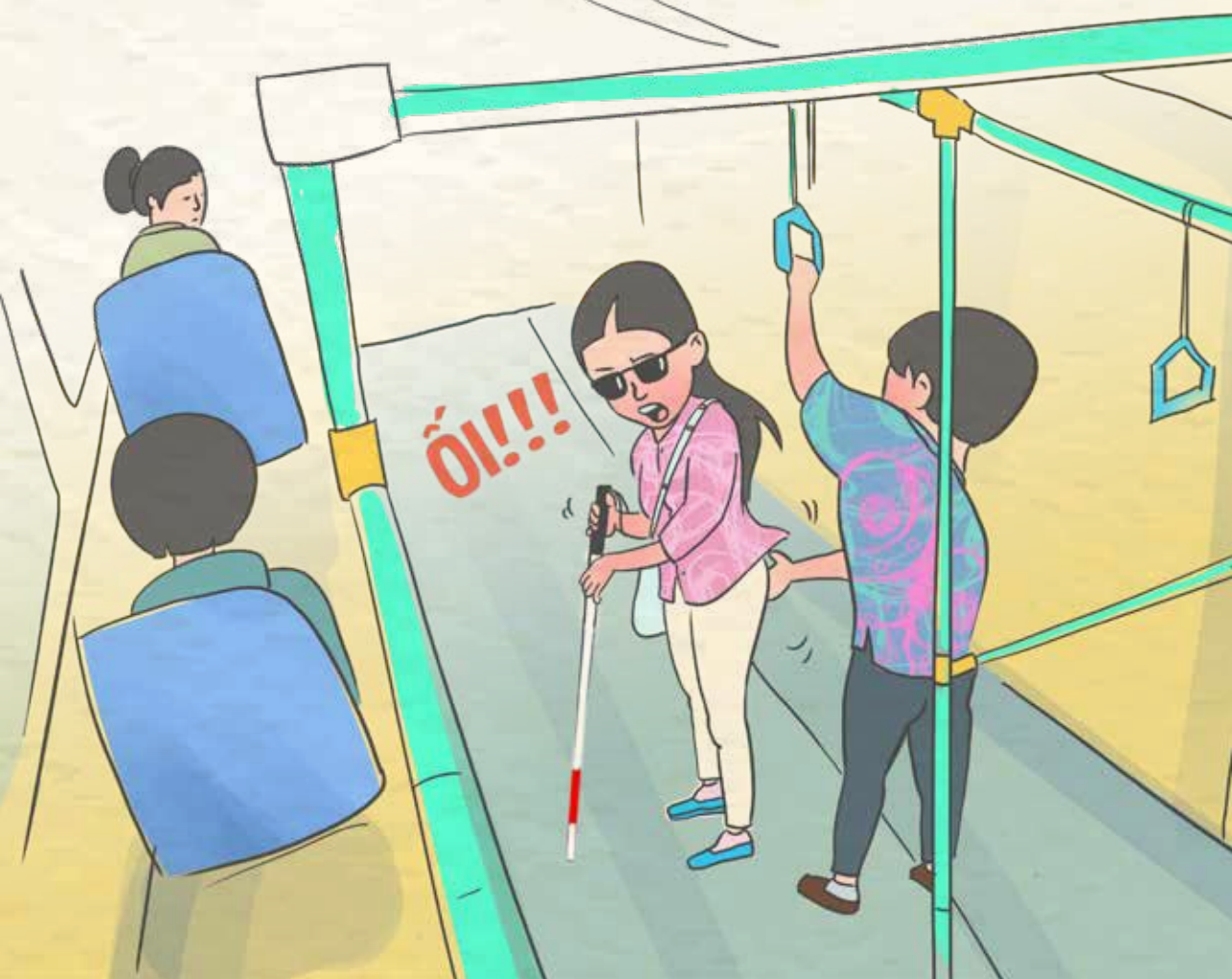
- Đối xử tồi tệ với PN&TEG như: Bỏ mặc không chăm sóc, bắt nhịn ăn, nhịn uống, bắt chịu rét, mặc rách, không chăm sóc sức khỏe, không cho hoặc hạn chế vệ sinh cá nhân.

Bạo lực tình dục:

- Là bất kỳ tiếp xúc/động chạm mang tính tình dục trái với mong muốn của PN&TEG.
- Biểu hiện:
 - **Quấy rối tình dục:** đeo bám, rình rập, gửi thư/tin nhắn và hình ảnh tục tĩu cho PN&TEG;

- **Tấn công tình dục:** ôm, hôn, ép sát, sờ soạng các bộ phận cơ thể trái với mong muốn của PN&TEG;

- **Cưỡng ép tình dục:** thông qua việc đe dọa, mua chuộc, gây áp lực, dùng thủ đoạn để buộc PN&TEG chấp nhận các tiếp xúc tình dục hoặc quan hệ tình dục.

- **Hiếp dâm:** Dùng vũ lực để thực hiện hành vi xâm nhập vào âm đạo và/hoặc hậu môn hay miệng của PN&TEG bằng dương vật, tay hoặc vật thể khác mà không có sự đồng ý.

Bạo lực kinh tế:

- Là hành vi nhằm xóa bỏ khả năng độc lập kinh tế hoặc bóc lột, kiểm soát kinh tế của phụ nữ.
- Biểu hiện:
 - Chiếm đoạt, huỷ hoại, đập phá hoặc có hành vi khác cố ý làm hư hỏng tài sản, công việc làm ăn của phụ nữ;

- Cưỡng ép PN&TEG lao động quá sức, đóng góp tài chính quá khả năng của họ;

- Kiểm soát thu nhập nhằm tạo ra tình trạng phụ thuộc về tài chính;
- Không cho PN&TEG sử dụng tài sản chung vào mục đích chính đáng.

BLG đối với PN&TEG khuyết tật là bạo lực kép. Bên cạnh việc là nạn nhân của các dạng BLG thường xảy ra với PN&TEG nói chung. PN&TEG khuyết tật còn thường phải chịu thêm các hình thức bạo lực đặc thù mà ít phụ nữ gặp phải. Đó có thể là việc họ bị:

- Bắt buộc triệt sản, nạo hút thai, bắt sử dụng biện pháp tránh thai;
- Hạn chế thuốc men hoặc các thiết bị tập luyện, chữa trị, các thiết bị hỗ trợ dạng khuyết tật;
- Hạn chế các hoạt động sống thông thường như uống thuốc để hạn chế kinh nguyệt, từ chối các nhu yếu phẩm, đi vệ sinh, tiếp cận các thiết bị thông tin truyền thông...
- Hạn chế không gian hoạt động, bao gồm cách ly, nhốt riêng biệt, không cho tham gia vào các tổ chức cộng đồng, bị buộc đưa vào các Trung tâm bảo trợ xã hội;
- Cưỡng ép làm nô lệ tình dục, bị người chăm sóc lạm dụng tình dục, bị hiếp dâm khi không làm chủ được bản thân.

HIỂU LẦM VÀ THỰC TẾ

Hiểu lầm 1: “Tôi có đánh cô ta đâu, sao có thể gọi là bạo lực”.

Thực tế: Bạo lực giới không chỉ biểu hiện bằng những hành vi dễ dàng nhìn thấy như đánh đập, tra tấn. Có 4 hình thức bạo lực giới: Bạo lực tinh thần, bạo lực thể chất, bạo lực tình dục, bạo lực kinh tế.

Hiểu lầm 2: “Ghen tuông là biểu hiện của tình yêu”.

Thực tế: Ghen tuông là sự thiếu tin tưởng vào người mà đang trong một mối quan hệ. Ngoài ra, nó còn là biểu hiện của sự thiếu tôn trọng- nguồn gốc của bất bình đẳng.

Hiểu lầm 3: “Hiếp dâm mới là bạo lực tình dục”.

Thực tế: Bạo lực tình dục biểu hiện ở bất kỳ hành vi, lời nói thậm chí là ý định mang tính chất tình dục nhằm vào một người và trái với mong muốn của người đó.

BÌNH ĐẲNG GIỚI LÀ CHÌA KHÓA ĐỂ CHẤM DỨT BẠO LỰC ĐỐI VỚI PHỤ NỮ VÀ TRẺ EM⁷

⁷ Thông điệp tuyên truyền hưởng ứng
Tháng hành động vì bình đẳng giới và phòng,
chống bạo lực trên cơ sở giới năm 2019

NGUYÊN NHÂN CỦA BẠO LỰC GIỚI

Nguyên nhân chính của BLG là do mối quan hệ bất bình đẳng về mặt quyền lực giữa nam giới và nữ giới.

Nguyên nhân của bạo lực giới đối với PN&TEG khuyết tật:

✿ **Từ cấp độ xã hội:**

- Thiếu các dịch vụ về phòng chống bạo lực giới trong gia đình và ngoài cộng đồng;
- Các chính sách về sức khỏe sinh sản và sức khỏe tình dục dành cho PN&TEG khuyết tật chưa được phổ biến rộng rãi.

✿ **Từ cấp độ cộng đồng:**

- Thiếu hiểu biết về quyền của người khuyết tật, các quy định pháp luật liên quan đến người khuyết tật;
- Bất bình đẳng và định kiến giới đã hạ thấp giá trị của PN&TEG khuyết tật, buộc họ phục tùng đồng thời trao quyền cho nam giới được phép có thái độ coi thường, cưỡng ép, kiểm soát PN&TEG.

🌸 **Từ phía gia đình:**

- Một số gia đình PN&TEG khuyết tật thiếu nhận thức về quyền, pháp luật;
- Coi nhẹ nguy cơ PN&TEG khuyết tật bị bạo lực, đặc biệt là bạo lực tình dục;

- Không biết cách phòng chống, ứng phó với BLG đối với PN&TEG khuyết tật.

🌸 **Từ phía PN&TEG khuyết tật:**

- Bị hạn chế bởi học vấn, ảnh hưởng bởi định kiến giới nên mặc cảm, tự ti cho rằng bản thân không có khả năng quyết định và không dám tố cáo khi xảy ra BLG;
- Thiếu kiến thức về giới, BLG.

Vòng xoay bạo lực giới

(Nguồn: UN Việt Nam)

Vòng xoay thể hiện cách thức mà BLG tạo ra, duy trì bởi các chuẩn mực, thái độ và hành vi bất bình đẳng liên quan đến vai trò giới, cấu trúc và trách nhiệm gia đình, sự phát triển và áp dụng luật pháp không bình đẳng, dẫn đến hệ quả là bạo lực bị bình thường hóa, thậm chí là tồn tại vĩnh viễn.

HIỂU LÀM VÀ THỰC TẾ

Hiểu lầm 4: “Vì tôi uống rượu say nên tôi mới đánh vợ thôi”.

Thực tế: Rượu hoặc ma túy thường gắn với bạo lực gia đình nhưng không phải là nguyên nhân chính gây ra bạo lực gia đình. Những kẻ gây ra bạo hành có thể lấy rượu, ma túy để biện minh cho hành vi của mình nhưng rượu, ma túy chỉ là tác nhân làm gia tăng nguy cơ gây bạo lực.

Hiểu lầm 5: “Mình vừa xấu xí vừa cụt tay thế này, sao vẫn bị quấy rối?”

“Hôm ấy cô ta ăn mặc hơi mát mẻ nên mới bị cưỡng hiếp”.

Thực tế: Không ai đáng bị xâm hại bất kể vẻ ngoài của họ như thế nào. Việc “đổ lỗi” cho vẻ ngoài rất dễ khiến cho PN&TEG khuyết tật chủ quan với các nguy cơ tiềm ẩn gây ra BLG và đặt gánh nặng tâm lý có lỗi lên chính các nạn nhân.

Hiểu lầm 6: “Anh ta là bạn thân của tôi chứ có phải người lạ đâu, con gái tôi cũng còn quá nhỏ, không thể có chuyện anh ta xâm hại con gái tôi được”.

Thực tế: Hơn 80% vụ xâm hại trẻ em là bạo lực tình dục⁸. Hầu hết thủ phạm gây ra bạo lực đặc biệt là xâm hại tình dục trẻ em đều là người quen hoặc nam giới có vẻ ngoài tử tế hoặc đáng kính trọng.

Hiểu lầm 7: “Cô ấy là vợ tôi, cô ấy phải có nghĩa vụ thỏa mãn nhu cầu tình dục của tôi dù muốn hay không”.

Thực tế: Mỗi cá nhân đều có quyền tự quyết về đời sống tình dục của mình. Người vợ có quyền từ chối nếu không sẵn sàng. Việc ép buộc quan hệ tình dục khi không có sự đồng thuận là xâm hại tình dục.

⁸ Đoàn Loan, “Hơn 80% vụ xâm hại trẻ em là bạo lực tình dục” xem tại: <https://vnexpress.net/thoi-su/hon-80-vu-xam-hai-tre-em-la-bao-luc-tinh-duc-3911484.html> (truy cập ngày 17 tháng 11 năm 2019)

HẬU QUẢ CỦA BẠO LỰC GIỚI

BLG gây ra hậu quả nặng nề đối với nạn nhân, mọi thành viên gia đình (bao gồm cả thủ phạm) và cộng đồng. Điều quan trọng là những hậu quả này kéo dài trong suốt cuộc đời của người bị tác động và có thể duy trì sang cả các thế hệ tương lai.

Hậu quả về tinh thần và quan hệ xã hội:

- Việc “bình thường hóa” BLG khiến nạn nhân nghĩ rằng họ bị bạo hành là do lỗi của và họ không có quyền khiếu nại, tố cáo, tiếp tục che giấu tình trạng bị bạo lực và sống cam chịu, chấp nhận.
- PN&TEG cảm thấy mặc cảm, xấu hổ, tự ti, cô lập, ít giao tiếp với xã hội thậm chí tìm tới chất kích thích (ma túy, rượu...) để né tránh tổn thương tâm lý.

- Trẻ em gái khuyết tật bị BLG hoặc con của phụ nữ bị BLG sẽ bị những ảnh hưởng tiêu cực đến quá trình phát triển tâm lý của trẻ. Chẳng hạn, trẻ trở nên rụt rè, dễ kích động, trầm cảm... Khả năng bị bạo lực hoặc gây ra bạo lực khi lớn lên của những trẻ này cũng cao hơn so với những trẻ em khác.

Hậu quả về thể chất:

- Những tổn thương về cơ thể do BLG có thể dễ dàng nhìn thấy như gãy chân, gãy tay, giảm khả năng nghe, nhìn...có nguy cơ làm tăng thêm mức độ khuyết tật.
- Đối với nạn nhân của bạo lực tình dục, PN&TEG khuyết tật có thể bị mang thai ngoài ý muốn, sảy thai, thai chết lưu, nạo phá thai, HIV và các bệnh lây nhiễm qua đường tình dục khác.

Hậu quả về kinh tế:

- Phụ nữ khuyết tật khi bị BLG có thể sẽ không thể đi làm, phải điều trị y tế dẫn đến tốn kém tiền bạc.
- Khó tập trung, gián đoạn công việc hoặc suy giảm năng suất lao động.
- PN&TEG khuyết tật bị mất quyền thừa kế, quyền có tài sản riêng.
- Bị ép buộc phải tự rời bỏ công việc hoặc bị sa thải nếu từ chối các yêu cầu liên quan đến tình dục.⁹

⁹ ILO/MOLISA. 2013. SEXUAL HARASSMENT AT THE WORKPLACE IN VIET NAM: An Overview and the Legal Framework, p.32

Hậu quả đối với xã hội:

- Khi xã hội thiếu hiểu biết về thực trạng BLG đối với PN&TEG khuyết tật sẽ dẫn đến tình trạng các nhà chức trách, cơ quan chức năng làm ngơ và không xử lý những trường hợp BLG.
- Thiếu công bằng trong hệ thống pháp luật, vi phạm nghiêm trọng quyền con người và Luật người khuyết tật.

VÒNG LUẩn QUẨN CỦA BẠO LỰC

Nguồn: Khoa học phòng ngừa/ngừng vòng tròn bạo lực - tiến sĩ Claire Crooks

HIỂU LẦM VÀ THỰC TẾ:

Hiểu lầm 8: “Người bố chỉ cần đối xử với con thật tốt thì dù có đánh đập, chửi bới mẹ thì con cũng không chịu ảnh hưởng gì”.

Thực tế: Phụ nữ có con từ 6 đến 11 tuổi đã từng bị bạo lực do chồng gây ra cho biết rằng con cái họ cũng có những vấn đề về hành vi (ví dụ như ác mộng, đau dạ dày, hành vi hung hăng và kết quả học tập kém) so với những con cùng độ tuổi của những phụ nữ không bị bạo lực.¹⁰

Hiểu lầm 9: “Chị ấy đã chia tay anh ta rồi, chị ấy sẽ không chịu thêm hậu quả nào nữa”.

Thực tế: Phần lớn các nạn nhân bị quấy rối và tấn công tình dục phải đối mặt với cảm giác lo âu, bất lực và bị trầm cảm kéo dài.

¹⁰ Tổng Cục thống kê, 2010, “Chịu nhện là chết đấy”- Kết quả từ Nghiên cứu quốc gia về bạo lực gia đình với phụ nữ ở Việt Nam

PHẦN 2:

ỨNG PHÓ VÀ PHÒNG NGỪA BẠO LỰC GIỚI

KỸ NĂNG ỨNG PHÓ KHI XẢY RA BẠO LỰC GIỚI

Bạn nên làm gì khi bị bạo lực giới?

- Nói KHÔNG với những hành vi bạo lực đầu tiên, đặc biệt là hành vi mang tính chất tình dục;
- Kêu to hoặc tạo tiếng động lớn từ đồ vật để gây sự chú ý của người khác (có thể đeo một cái còi lên cổ);
- Cố gắng đến nơi an toàn và gọi người giúp đỡ hoặc đến gần cửa ra vào và bỏ chạy nếu có thể;
- Tự đảm bảo an toàn: Nếu có thể, cất hết hung khí trước đó, tìm nơi trốn an toàn. Nếu không chắc chắn thì không kháng cự vì có thể thương tổn nhiều hơn.

Nếu đã bị quấy rối hoặc tấn công tình dục:

- Chia sẻ ngay với người tin cậy/gần gũi nhất và yêu cầu giúp đỡ;
- Tìm kiếm sự giúp đỡ của tổ chức/nhóm của người khuyết tật ở địa bàn.

Tiêm phòng ngừa

Không tắm rửa ngay

Đi khám tại cơ sở y tế
do công an chỉ định

Cắt móng tay cho vào túi nilon

Trình báo ngay cho công an

Chụp hình bằng điện thoại

Nếu bị cưỡng ép quan hệ tình dục, hiếp dâm:

- Không tắm rửa ngay, gói bộ quần áo mặc khi bị bạo hành để lưu lại bằng chứng;
- Cắt móng tay cho vào túi nilon nếu có hành vi cào cấu, chống cự;
- Chụp hình bằng điện thoại những chỗ tổn thương trên cơ thể do kẻ có hành vi bạo lực gây ra nếu có;
- Trình báo ngay cho công an và đề nghị sự hỗ trợ của luật sư, Hội người khuyết tật, các tổ chức liên quan (giám định thương tổn, pháp y);
- Đi khám tại cơ sở y tế do công an chỉ định để thu thập bằng chứng;
- Phòng ngừa HIV/bệnh lây truyền qua tình dục, phòng tránh thai, tiêm phòng viêm gan B theo đúng yêu cầu về thời gian.

- ❁ Không tự trách bản thân. Hãy tự khẳng định **kẻ có lỗi là kẻ gây ra bạo lực.**
- ❁ Lập kế hoạch tự bảo vệ nếu phải sống cùng kẻ bạo hành.
- ❁ Luôn mang điện thoại theo người (nếu có). Ghi nhớ một vài số điện thoại quan trọng và địa chỉ của người có thể giúp đỡ.
- ❁ Tìm đến người tin cậy để chia sẻ hoặc được tư vấn những cảm xúc khó chịu, đau khổ sau khi bị bạo hành.

Bạn nên làm gì khi có người thân/bạn bè là PN&TEG khuyết tật bị bạo lực giới?

- Luôn ở bên cạnh và lắng nghe PN&TEG khuyết tật.

- Không đổ lỗi, không kỳ thị, không chỉ trích về sự việc bạo lực, không nghi ngờ, bày tỏ sự tin tưởng. Tuy nhiên, không hứa hẹn bất cứ điều gì ngoài khả năng của mình.
- Khẳng định với PN&TEG khuyết tật: Bạo lực/xâm hại là hành vi vi phạm quyền con người, vi phạm pháp luật. Bị bạo lực không phải là lỗi của nạn nhân. Người gây ra bạo lực phải chịu trách nhiệm hoàn toàn dù người đó có là người thân/quen.

- ❁ Hạn chế nguy cơ PN&TEG khuyết tật tiếp tục bị bạo lực, có kế hoạch bảo vệ, cách ly với người gây ra bạo lực.
- ❁ Giúp PN&TEG khuyết tật kết nối với các cá nhân/tổ chức hỗ trợ nạn nhân bị BLG.

- ❁ Đi cùng với PN&TEG khuyết tật đến gặp chính quyền hoặc công an để tố cáo vụ việc bị bạo hành.

NGUYÊN TẮC CƠ BẢN TRONG HỖ TRỢ NẠN NHÂN BỊ BẠO LỰC GIỚI

1. Bảo đảm an toàn
2. Bình đẳng giới và không phân biệt đối xử
3. Tin tưởng vào khả năng của PN&TEG khuyết tật
4. Tôn trọng và trao quyền
5. Bảo mật thông tin
6. Trách nhiệm của thủ phạm là cao nhất
7. Kết nối, vận động nguồn lực đa ngành, liên tổ chức
8. Trách nhiệm của Nhà nước

HIẾU LẦM VÀ THỰC TẾ

Hiếu lầm 10: “Vợ ngu dốt, con tâm thần thì làm chồng, làm cha mẹ đánh chửi cũng là chuyện bình thường, nên “đóng cửa bảo nhau” chứ đừng nên báo chính quyền làm gì cho xấu mặt”.

Thực tế: Tất cả mọi người kể cả PN&TEG khuyết tật đều có quyền được an toàn về thân thể và phẩm giá. Các tổ chức xã hội, chính quyền đoàn thể Nhà nước có trách nhiệm và nghĩa vụ bảo vệ sự an toàn này. Sự im lặng có thể khiến cho bạo lực kéo dài và gia tăng.

Hiếu lầm 11: “Chỉ cần cố nhẫn nhịn là anh ta sẽ không bao giờ đánh tôi nữa. Anh ta đã hứa rồi mà”.

Thực tế: Nếu bạo lực đã xảy ra một lần thì rất có thể sẽ xảy ra lần nữa, đặc biệt là bạo lực tình dục.¹¹ Chấm dứt bạo lực ngay từ những hành vi đầu tiên là cách tốt nhất để giảm thiểu hậu quả của bạo lực giới.

¹¹ Viện Nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường, 2019, “Phía sau ngôn từ: Nghiên cứu diễn ngôn về đổ lỗi cho nạn nhân của bạo lực giới”

HÃY TIN VÀO CẢM GIÁC CỦA MÌNH

CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG NGỪA BẠO LỰC GIỚI

Đối với PN&TEG khuyết tật

- Hiểu rõ thế nào là bạo lực giới, nhất là bạo lực tình dục.
- Nắm được các quy định pháp luật chủ yếu về phòng chống bạo lực.

- Nhận biết các tình huống nguy hiểm để giảm thiểu các nguy cơ xảy ra. Hãy tin vào cảm giác của mình.
- Không ở riêng với người mình cảm thấy mất an toàn. Nếu bị quấy rối nghiêm túc thể hiện thái độ không đồng ý, luôn để cửa mở.

- ❁ Nếu có người cố tình tiếp cận bạn, hãy lùi lại phía sau, về phía có đông người và nói chuyện to hơn.

- ❁ Chia sẻ với người thân khi đi ra ngoài về địa điểm, phương tiện đi lại, người đi cùng.
- ❁ Hạn chế đi 1 mình nơi vắng người, ban đêm, không uống rượu quá nhiều để mất kiểm soát.
- ❁ Chọn dịch vụ công cộng quen thuộc và cảm thấy an toàn.
- ❁ Thống nhất với người thân/người tin tưởng một tín hiệu hoặc “mật mã” mà bạn sẽ sử dụng để thông báo khi gặp nguy hiểm.

Đối với cộng đồng/xã hội

- ❁ Tăng cường khung pháp luật và chính sách về bạo lực giới đối với PN&TEG khuyết tật.
- ❁ Có các văn bản hướng dẫn thực hiện các chế tài đối với các tội phạm về bạo lực giới đối với PN&TEG khuyết tật.
- ❁ Nâng cao nhận thức của cộng đồng về tình trạng bạo lực, các biện pháp ứng phó BLG đối với người khuyết tật, đặc biệt là PN&TEG khuyết tật.
- ❁ Cung cấp hoặc bổ sung các dịch vụ hỗ trợ PN&TEG khuyết tật là nạn nhân bị BLG như nhà tạm lánh, đường dây nóng tư vấn tâm lý, y tế, xã hội.
- ❁ Nâng cao năng lực các tổ chức của và vì người khuyết tật để những tổ chức này có khả năng hỗ trợ PN&TEG khuyết tật khi bị BLG.

HIỂU LẦM VÀ SỰ THẬT

Hiểu lầm 12: “Không nên dạy trẻ con về các vấn đề liên quan đến tình dục quá sớm, sẽ làm hư trẻ”.

Thực tế: Việc cung cấp kiến thức về bạo lực giới, bạo lực tình dục cho trẻ em đặc biệt là trẻ em gái khuyết tật càng sớm và đầy đủ thì càng làm giảm thiểu nguy cơ bị bạo lực giới.

Hiểu lầm 13: “Tôi thường xuyên bị đánh đập. Không ai có thể giúp tôi, không ai hiểu tôi. Tôi không biết tìm đến ai để xin giúp đỡ cả”.

Thực tế: Có rất nhiều người quan tâm và rất nhiều tổ chức hỗ trợ các nạn nhân bị bạo lực giới. Trung tâm ACDC với đường dây tư vấn pháp luật miễn phí là một trong những địa chỉ tin cậy cho các PN&TEG khuyết tật có thể gọi đến và chia sẻ những vấn đề của mình.

PHẦN 3:
VĂN BẢN PHÁP LUẬT QUỐC TẾ VÀ
VIỆT NAM LIÊN QUAN ĐẾN
BẠO LỰC GIỚI

CÔNG ƯỚC QUỐC TẾ VỀ QUYỀN CỦA NGƯỜI KHUYẾT TẬT

VĂN BẢN PHÁP LUẬT QUỐC TẾ VÀ VIỆT NAM LIÊN QUAN ĐẾN BẠO LỰC GIỚI

Pháp luật quốc tế

CÔNG ƯỚC LOẠI BỎ MỌI HÌNH THỨC PHÂN BIỆT ĐỐI XỬ VỚI PHỤ NỮ (CEDAW)

✿ *Yêu cầu các quốc gia thành viên cần phải áp dụng mọi biện pháp thích hợp nhằm xoá bỏ phân biệt đối xử với phụ nữ trong các khía cạnh:*

- Trong đời sống chính trị và cộng đồng của đất nước; (Điều 7)
- Trong lĩnh vực giáo dục; (Điều 10)
- Trong lĩnh vực lao động, việc làm; (Điều 11)
- Trong quan hệ hôn nhân gia đình; (Điều 16)
- Loại bỏ mọi hình thức buôn bán phụ nữ và bóc lột phụ nữ làm mại dâm. (Điều 6)...

✿ *Tại Khuyến nghị chung số 19 (Bạo lực với phụ nữ, 11/1992):*

- Đưa ra cách hiểu về bạo lực trên cơ sở giới;
- Xác định Bạo lực trên cơ sở giới là một hình thức phân biệt đối xử, đồng thời đưa ra những phân tích để thấy được những hành vi bạo lực giới cũng chính là phân biệt đối xử được quy định từ Điều 2 đến Điều 16 Công ước;

- Bạo lực trên cơ sở giới có thể vi phạm những điều khoản cụ thể của Công ước, dù rằng các điều khoản đó có nhắc đến bạo lực một cách rõ ràng hay không;
- Khẳng định Công ước được áp dụng cả với bạo lực do các nhà chức trách gây ra;
- Khuyến nghị chung đã có những phân tích về bạo lực giới ở một số môi trường như gia đình, nơi làm việc;
- Khuyến nghị chung số 19 còn phân tích về bạo lực do nhà chức trách gây ra.

CÔNG ƯỚC QUỐC TẾ VỀ QUYỀN CỦA NGƯỜI KHUYẾT TẬT (CRPD)

- Thông qua việc ghi nhận quyền bình đẳng của người khuyết tật, có thể thấy vấn đề chống bạo lực giới đối với PN&TEG khuyết tật: quyền được sống, quyền tự do và an ninh cá nhân; quyền không bị tra tấn, bị đối xử, bị áp dụng hình phạt một cách tàn nhẫn, vô nhân đạo hoặc bị nhục hình; quyền không bị bóc lột, bạo hành, lạm dụng... (Điều 10 – 25);
- Thông qua việc các quốc gia thành viên thừa nhận rằng PN&TEG khuyết tật dễ bị phân biệt đối xử, do vậy quốc gia thành viên phải tiến hành các biện pháp bảo đảm cho họ được hưởng trọn vẹn và bình đẳng các quyền và tự do cơ bản của con người (Điều 6).

Pháp luật Việt Nam

BLG TRONG PHẠM VI GIA ĐÌNH	BLG TRONG PHẠM VI CỘNG ĐỒNG
• Bộ luật Dân sự 2015 • Bộ luật Hình sự 2015 • Luật Hôn nhân và gia đình 2014 • Luật Phòng, chống bạo lực gia đình 2007 • Luật Bình đẳng giới 2006 • Luật Trẻ em 2016 • Một số văn bản dưới luật.	• Bộ luật Hình sự 2015 • Bộ luật Dân sự 2015 • Bộ luật Lao động 2012 • Luật Phòng, chống buôn bán người 2012 • Luật Giáo dục 2005 (2019) • Luật Trẻ em 2016 • Một số văn bản dưới luật.

BLG trong phạm vi gia đình.

PHÒNG NGỪA

- Luật Phòng chống bạo lực gia đình

XỬ PHẠT

- Điều 42, 43 Luật Phòng chống bạo lực gia đình
- Nghị định 167/2013/NĐ-CP
- Điều 134, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 181, 185... BLHS 2015

BẢO VỆ, HỖ TRỢ NẠN NHÂN

- Luật Phòng chống bạo lực gia đình quy định các biện pháp để bảo vệ, hỗ trợ cho nạn nhân

Trong phạm vi cộng đồng

BUÔN BÁN PHỤ NỮ VÀ TRẺ EM GÁI

- Phòng ngừa: Điều 7-18 Luật Phòng chống mua bán người, Nghị định 24/2013/NĐ-CP
- Xử lý: xử lý hành chính hoặc hình sự, bồi thường thiệt hại (Điều 150, 151 BLHS 2015)
- Bảo vệ, hỗ trợ nạn nhân: Điều 24-40 Luật Phòng chống mua bán người

CƯỖNG BỨC MẠI DÂM

- Phòng ngừa: Pháp lệnh Phòng chống mại dâm, Luật Trẻ em
- Xử lý: Điều 22-29 Pháp lệnh phòng chống mại dâm 2003; Nghị định 167/2013/NĐ-CP; Điều 327, 328 BLHS 2015;
- Bảo vệ, hỗ trợ nạn nhân: Điều 10, 23 Pháp lệnh phòng chống mại dâm; Điều 49, 50 Luật Trẻ em

**BẢO LỰC
TÌNH DỤC**

- Xử lý: Điều 27.2; Điều 75.1 Luật Giáo dục 2005; Điều 8, 137, 182, 183 BLLĐ 2012; Điều 10 Luật Bình đẳng giới; Điều 121, 140, 141, 142, 143, 144, 145... BLHS, NĐ 138/2013/NĐ-CP; NĐ 176/2013/NĐ-CP; NĐ 144/2013/NĐ-CP

Đường dây tư vấn
pháp luật miễn phí
024 6329 1019

CLB NGƯỜI KHUYẾT TẬT XÃ X

CƠ SỞ HỖ TRỢ PHỤ NỮ TRẺ EM BỊ BẠO LỰC GIỚI TẠI VIỆT NAM

Loại hình	Tên đơn vị	Địa chỉ	Số điện thoại, Email, Facebook
Các phòng tham vấn hỗ trợ phụ nữ, trẻ em bị bạo lực giới	Phòng tham vấn Ngôi nhà bình yên	Hà Nội: Tầng 4, nhà A, 20 Thụy Khuê, Tây Hồ, Hà Nội Cần Thơ: Số 8, đường A6, tổ 59, khu vực 11, phường Hưng Phú, Cái Răng, Cần Thơ	Đường dây nóng: 1900 96 96 80 (toàn quốc, từ 08h-17h) hoặc 0946 833380/82/84 (Hà Nội, hỗ trợ 24/7) Facebook: Ngôi nhà Bình yên – Peace House shelter (tham vấn online).

Loại hình	Tên đơn vị	Địa chỉ	Số điện thoại, Email, Facebook
Các phòng tham vấn hỗ trợ phụ nữ, trẻ em bị bạo lực giới	Phòng tham vấn của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tại 8 tỉnh khác	Bắc Ninh, Lạng Sơn, Phú Thọ, Hà Giang, Thái Nguyên, Sóc Trăng, Kiên Giang, Cà Mau	Đường dây nóng: 1900 96 96 80
	Trung tâm Hành động vì sự phát triển cộng đồng (ACDC)	P.905, tòa nhà Dream Center Home, số 11A, ngõ 282 Nguyễn Huy Tưởng, Thanh Xuân, Hà Nội	Điện thoại: 024 629 0814/ 024 6329 1019 (Tư vấn pháp luật miễn phí). Email: tuvan@acdc.org.vn
Đội phản ứng nhanh, địa chỉ tin cậy tại cộng đồng	Thành viên của đội phản ứng nhanh gồm có: Hội phụ nữ, công an, Mặt trận tổ quốc và các hội đoàn thể. Địa chỉ tin cậy ở cộng đồng là cá nhân, tổ chức có uy tín, khả năng và tự nguyện giúp đỡ phụ nữ, trẻ em bị bạo lực giới (bạo lực gia đình, bị tấn công tình dục, lạm dụng trẻ em...) tại cộng đồng dân cư.		
Nhà tạm lánh	Ngôi nhà Bình yên - Nhà tạm lánh dành cho phụ nữ, trẻ em bị bạo lực giới và mua bán trở về	Hà Nội, Cần Thơ, Quảng Bình	1900969680/ 0946833380
	Nhà tạm lánh cộng đồng ở Nghệ An	Xã Lưu Sơn, huyện Đô Lương	1900 050606

Loại hình	Tên đơn vị	Địa chỉ	Số điện thoại, Email, Facebook
Trung tâm Bảo trợ xã hội	Hiện nay trên cả nước có 418 cơ sở trợ giúp xã hội, trong đó có 73 cơ sở chăm sóc người khuyết tật, 141 cơ sở chăm sóc trẻ em.		
	Trung tâm bảo trợ xã hội Nghệ An	Xóm Thị Tứ, xã Giang Sơn Đông, huyện Đô Lương, tỉnh Nghệ An	0238 3691 121
Trung tâm Công tác xã hội	Hiện nay, trên cả nước có 40 Trung tâm Công tác xã hội.		
	Trung tâm công tác xã hội tỉnh Nghệ An	Xóm Trần Phú xã Lưu Sơn, Huyện Đô Lương, Nghệ An	0238 3857 407
Đường dây nóng	Trường hợp khẩn cấp		113
	Tổng đài quốc gia bảo vệ trẻ em		111
	Ngôi nhà Bình yên		0946833380/82/84; 1900 969680
	Tổ chức Hagar Việt Nam		024 3333 5599 nhấn phím 1 (từ 8h-21h thứ 2 - thứ 7)

NGUỒN TÀI LIỆU TỔNG HỢP

1. UNHCR, 2003, Sexual and Gender- Based Violence against Reufugees, Returnees and Internally Displaced Person
2. ILO/MOLISA, 2013, SEXUAL HARASSMENT AT THE WORKPLACE IN VIET NAM: An Overview and the Legal Framework
3. NGO Prima, 2016, Gender base violence
4. Tài liệu thảo luận của Liên Hợp Quốc, 2014, “Từ bạo lực gia đình đến Bạo lực giới tại Việt Nam: Mối liên hệ giữa các hình thức bạo lực”
5. Tổng Cục thống kê, 2010, “Chịu nhin là chết đấy”- Kết quả từ Nghiên cứu quốc gia về bạo lực gia đình với phụ nữ ở Việt Nam
6. Khuất Thu Hồng, 2019, Hướng dẫn tập huấn về phòng chống bạo lực giới đối với người khuyết tật, tài liệu tập huấn trong khuôn khổ dự án “Tăng cường cơ hội và nâng cao vị thế cho người khuyết tật”
7. Viện Nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường, 2019, “Phía sau ngôn từ: Nghiên cứu diễn ngôn về đổ lỗi cho nạn nhân của bạo lực giới”
8. Tài liệu tập huấn trong khuôn khổ dự án ***“Tăng cường năng lực ứng phó bạo lực trên cơ sở giới cho phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật tỉnh Nghệ An”***
 - 8.1. Lê Thị Phương Thúy, 2019, Tài liệu tập huấn về Bình đẳng giới và phòng chống bạo lực trên cơ sở giới cho thành viên gia đình của phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật”.
 - 8.2. Nguyễn Thị Thúy Hằng, 2019, Tài liệu tập huấn về Kỹ năng phòng chống và ứng phó với bạo lực trên cơ sở giới cho phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật tỉnh Nghệ An.
 - 8.3. Đặng Thị Hồng Tuyến, 2019, Tài liệu tập huấn về Luật và Chính sách bạo lực trên cơ sở giới cho phụ nữ và trẻ em gái khuyết tật tỉnh Nghệ An.

MỤC LỤC

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG QUYỂN SÁCH3

MỘT SỐ TỪ VIẾT TẮT.....4

TRONG QUYỂN SÁCH NÀY CÓ4

PHẦN 1: Nhận diện bạo lực giới5

- Một số khái niệm.....6
- Các hình thức bạo lực giới11
- Nguyên nhân của bạo lực giới25
- Hậu quả của bạo lực giới30

PHẦN 2: Ứng phó và phòng ngừa bạo lực giới36

- Kỹ năng ứng phó khi xảy ra bạo lực giới37
- Các biện pháp phòng ngừa bạo lực giới46

PHẦN 3: Văn bản pháp luật quốc tế và Việt Nam liên
quan đến bạo lực giới51

- Pháp luật quốc tế52
- Pháp luật Việt Nam53

NGUỒN TÀI LIỆU TỔNG HỢP59

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

Địa chỉ: 65 Tràng Thi - Quận Hoàn Kiếm - Hà Nội

Email: nhaxuatbanhongduc@yahoo.com

Điện thoại : 04.3 9260024 Fax :04.3 9260031

Chịu trách nhiệm xuất bản

Giám đốc: Bùi Việt Bắc

Chịu trách nhiệm nội dung

Tổng biên tập: Lý Bá Toàn

Biên tập: Nguyễn Thế Vinh

Minh họa, thiết kế, in ấn: Luck House Graphics

Tel: (84-4) 62661523 * Email: contact@luckhouse-graphics.com

In 500 cuốn khổ 17 x 25 cm

Số ĐKKHXB: 4908 - 2019/CXBIPH/60 – 96/HĐ; Số QĐXB: 842/QĐ-NXBHĐ

In xong và nộp lưu chiểu Quý IV/2019

Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế (ISBN): 978-604-86-9156-1

TRUNG TÂM HÀNH ĐỘNG VÌ SỰ PHÁT TRIỂN CỘNG ĐỒNG (ACDC)
P.905, tòa nhà Dream Center Home, số 11A, ngõ 282 Nguyễn
Huy Tưởng, Thanh Xuân, Hà Nội.
ĐT: 024 629 0814 | 024 6329 1019